

SELETUSKIRI

maeluministri määruse „Turuarendustoetus” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse § 11 lõike 1 ja § 18 lõike 1 alusel.

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Maaeluministeeriumi kaubanduse ja põllumajandussaadusi töötleva tööstuse osakonna peaspetsialist Jaanus Joasoo (telefon 625 6263, e-post jaanus.joasoo@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi on eelnõule teinud õigusosakonna peaspetsialist Maarika Öövel (telefon 625 6197, e-post maarika.oovel@agri.ee) ja keeleliselt on eelnõu toimetanud sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (telefon 625 6523, e-post laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koostamisel on lähtutud põllumajandusministri 27. jaanuari 2015. a määruses nr 8 „Turuarendustoetus” (edaspidi *määrus*), kehtestatud põhimõtetest. Võrreldes nimetatud määrusega on peamiseks muudatuseks toetuse saamiseks esitatud taotluste hindamine ja hindamiseks hindamiskriteeriumite kehtestamine. Selle kohaselt moodustab Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ameti (edaspidi *PRIA*) hindamiskriteeriumite alusel taotlustest paremusjärjestuse, kus kõige kõrgemal kohal on enim punkte saanud taotlus. Juhul kui toetuse vahenditest ei piisa kõigi nõuetele vastavate taotluste rahuldamiseks, saavad toetust paremusjärjestuses eespool olevad taotlused kuni hetkeni, mil toetuseks ettenähtud rahalised vahendid lõpevad. Eesti turgu või välisurugu käsitleva turu- uuringu tegemiseks või Eestis toimival messil osalemiseks või selle korraldamiseks esitatud toetuse taotlusi ei hinnata. Nende tegevuste puhul antakse ka edaspidi toetust kõikidele nõuetele vastavatele taotlustele.

Võrreldes kehtiva määrusega on toetatavate tegevuste nimekirja lisatud uue tegevusena välisriigis toimivate messide külastamine, mille eesmärgiks on pakkuda ettevõtjatele võimalust leida läbi erinevate messikülastuste uusi kontakte ja lepingupartnereid oma toodangu ekspordiks.

Eelnõu ettevalmistamisel on lähtutud ka *PRIA* tehtud ettepanekutest.

Arvestades määruse muudatusettepanekute hulga, nende olemuse ning eespool kirjeldatuga, otsustati määrus kehtestada terviktekstina.

Määruse jõustumisega tunnistatakse kehtetuks põllumajandusministri 27. jaanuari 2015. a määrus nr 8 „Turuarendustoetus”.

Eelnõu §-s 1 sätestatakse, määruse reguleerimisala. Määrusega kehtestatakse turuarendustoetuse saamiseks esitatavad nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise kord, nende kulude loetelu, mille hüvitamiseks turuarendustoetust antakse, ning toetuse määr.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse, millised Euroopa Liidu riigiabi õigusakte turuarendustoetusele kohaldatakse.

Eelnõule kohaldatakse järgmiseid riigiabi õigusakte:

1) komisjoni määrus (EL) nr 702/2014 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiku abi põllumajandus- ja metsandussektoris ja maapiirkondades tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 193, 01.07.2014, lk 1). Selle määruse sätteid rakendatakse siis, kui abisaaja (eelnõu § 2 lõikes 1 nimetatud põllumajandustootja või tootjarühm) taotleb toetust tegevusteks, mis on seotud Euroopa Liidu toimimise lepingu I lisas nimetatud toodetega. Toetatavate tegevuste alused tulenevad määruse (EL) nr 702/2014 artiklist 24;

2) komisjoni määrus (EL) nr 1408/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes põllumajandussektoris (ELT L 352, 24.12.2013, lk 9–17) (põllumajandusliku vähese tähtsusega abi). Selle määruse sätteid rakendatakse samuti siis, kui abisaaja (eelnõu § 2 lõikes 1 nimetatud põllumajandustootja või tootjarühm) taotleb toetust tegevusteks, mis on seotud Euroopa Liidu toimimise lepingu I lisas nimetatud toodetega. Antud määruse sätteid kohaldatakse ainult teatud abikõlblike kulude (§ 7 lõikes 1 nimetatud kulud, § 7 lõike 2 punktis 1 ja § 7 lõike 4 punktis 1 nimetatud tootenäidiste veo- ja kindlustuskulud ning § 7 lõike 2 punktis 2 nimetatud messitehnika veokulud) alustena. Asjaolu, et määrust (EL) nr 1408/2013 kohaldatakse ainult teatud toetatavate tegevuste alustena, tuleneb sellest, et määrus (EL) nr 702/2014 ei võimalda ellu viia kõiki soovitud tegevusi, mistõttu tuleb kombineerida kahe riigiabi määruse (702/2014, 1408/2013) sätteid, et abisaajad saaksid ellu viia enda jaoks terviklikke tegevusi;

3) komisjoni määrus (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8). Selle määruse sätteid rakendatakse siis, kui abisaaja (eelnõu § 2 lõikes 2 nimetatud põllumajandustoodete töötaja või põllumajandustoodetest töödeldud tooteid turustav tootjarühm) taotleb toetust tegevusteks, mis on seotud Euroopa Liidu toimimise lepingu I lisas 1 nimetatud toodetega.

See tähendab, et kui määruse § 2 lõikes 1 nimetatud põllumajandustootja või tootjarühm taotleb toetust tegevusteks, mis on suunatud Euroopa Liidu toimimise lepingu I lisas nimetatud tootele, siis määratakse talle kas täielikult või osaliselt vähese tähtsusega abi komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 kohaselt.

Lõikes 4 on sätestatud juhud, kui ettevõtjatele tuleb määrata põllumajandusliku vähese tähtsusega abi. Näiteks kui toetatavaks tegevuseks on välismessil osalemine ning tegevus on seotud Euroopa Liidu toimimise lepingu I lisas nimetatud tootega, siis määratakse abisaajale erinevate abikõlblike kulude hüvitamiseks nii riigiabi kui ka põllumajandusliku vähese tähtsusega abi. Põllumajandusliku vähese tähtsusega abi määratakse veo- ja kindlustuskulude ning messitehnika veokulude hüvitamiseks.

Lõikes 5 sätestatakse komisjoni määruste (EL) nr 1407/2013, (EL) nr 1408/2013 ja (EL) nr 360/2012 alusel antavate abide kumuleerimisreeglid.

Eelnõu §-s 3 sätestatakse, et toetust võib taotleda mittetulundusühing, kes on taotluse esitamise ajaks tegutsenud toiduainetööstuse või põllumajandustoodete tootmise valdkonnas vähemalt kolm viimast aastat ning kelle põhikirjaline eesmärk on nimetatud aja jooksul olnud toiduainetööstuse või põllumajandustoodete tootmise valdkonna edendamine või Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) alusel ja korras tunnustatud tootjarühm. PRIA kontrollib mittetulundusühingutest taotlejate põhikirjaliste

eesmärkide vastavust taotlejale esitatud nõuetele, äriregistri andmete põhjal. Eelnõus nimetatud põhikirjaline eesmärk ei pea täpselt ühtima taotleja põhikirjas sõnastatud eesmärgiga, kuid taotleja põhikirjalisest eesmärgist peab selguma, et taotleja tegevus on seotud põllumajanduse või toiduainetööstuse valdkonna edendamisega. Samuti kontrollib PRIA kas taotleja on tunnustatud tootjarühm.

Eelnõu §-s 4 sätestatakse nõuded, millele peab vastama paragrahvis 3 nimetatud taotleja.

Lõikes 1 sätestatakse mõned jätkusuutlikkusega seotud nõuded, millele peavad vastama nii taotleja kui ka kõik abisaajad. Kuigi taotleja ei ole selle toetuse mõttes otsene kasusaaja, on nende nõuete laiendamine ka taotlejale põhjendatud, sest tema on toetuse administreerija ja tegevuste korraldamise eest vastutaja, kes peab vastutama toetuse otstarbeka ja säästliku kasutamise eest.

Lõikes 2 sätestatakse nõuded, millele peab taotleja vastama, kui soovib toetust taotleda välisriigis messil osalemise korraldamiseks.

Esiteks peab taotlejal olema varasem vähemalt kolmest välismessist osavõtmise korraldamise kogemus. Siinkohal peab taotleja tooma välja messide nimed, nendel osalemise aastad ning ettevõtjate nimekirja, kes messist osa võtsid. Teiseks peab taotleja tagama, et messile minekust võtaksid osa vähemalt neli ettevõtjat.

Kolmandaks peab taotleja olema saanud toetuse taotlemise ajaks selle välismessi kohta, millele mineku korraldamiseks ta toetust taotleb, kas välismessi stendi pinna broneeringu kinnituse või muu sarnases kirjalikus vormis kinnituse stendi pinna broneerimise kohta välismessi korraldaja poolt. Antud nõue tuleneb asjaolust, et enamiku välisriikides toimuvate messide puhul on vajalik stendi pind broneerida vähemalt aasta enne messi toimumist. Seega kui toetuse taotlusvoor toimub veebruaris ning toetuse abil soovitakse korraldada osavõttu messist, mille toimumise aeg jääb näiteks taotluse esitamise aasta septembrisse- oktoobrisse, siis broneeringu messistendi osas peaks olema taotlejal tehtud juba sellele eelneval aastal. Ilma vastavat broneeringut omamata pole taotlejal võimalik tagada, et juhul kui ta peaks osutama messile mineku korraldajaks, on tal selleks olemas ka vajalik messistendi pind.

Lõige 3 sätestab, et juhul kui taotlejaks on mittetulundusühing, peavad toetuse saamiseks riigiabi, vähese tähtsusega abi või põllumajandusliku vähese tähtsusega abi saajatest kolm neljandikku olema põllumajandustootjad või põllumajandustoodete töötlejad.

Lõikes 4 sätestatakse, et § 3 punktis 1 ja § 4 lõikes 3 sätestatud nõudeid mittetulundusühingust taotleja kohta ei kohaldata Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse alusel ja korras tunnustatud tootjarühma suhtes, kes tegutseb mittetulundusühinguna.

Nimetatud nõuetega on sätestatud kui kaua peab toetust taotlev mittetulundusühing olema tegutsenud enne toetuse taotlemist, samuti nõuded tema põhikirjalistele eesmärkidele ning tema kaudu abi saavatele ettevõtjatele. Tunnustatud tootjarühmade puhul on nendele esitatavad nõuded (sh. nõuded liikmetele ja tegutsemise eesmärkidele) aga sätestatud ELÜPS-i §-s 86.

Lõige 5 sätestab piirangu, et toetust ei saa taotleda sellise kulu kohta, mille kohta on saadud toetust või taotletakse toetust riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut või vähese tähtsusega abi. Piirangu eesmärgiks on tagada, et ühe tegevuse elluviimiseks ei antaks toetust rohkem kui üks kord.

Lõikes 6 sätestatud nõue tuleneb komisjoni määruse (EL) nr 702/2014 artikli 6 lõikest 2, mille kohaselt peab antud määruse alusel abi saaja esitama liikmesriigile kirjaliku abitaotluse enne projekti või tegevusega seotud töö alustamist. Abitaotlused peavad sisaldama vähemalt järgmist teavet: a) ettevõtja nimi ja suurus b) projekti või tegevuse kirjeldus, sealhulgas selle algus- ja lõppkuupäev c) projekti või tegevuse asukoht; d) rahastamiskõlblike kulude loetelu e) projekti/tegevuse jaoks vajaliku riikliku rahastamise liik (toetus, laen, garantii, tagasimakstav ettemakse vms) ja summa.

Eelnõu §-s 5 sätestatakse nõuded taotleja kaudu abi saavatele isikutele.

Lõikes 1 on sätestatud, et lisaks toetuse taotlejale peavad ka taotleja kaudu abi saajad vastama paragrahvi 4 lõikes 1 sätestatud nõuetele, mis on seotud abisaajate jätkusuutlikkuse tõendamisega.

Lõikes 2 sätestatakse, et vähese tähtsusega abi saavad ainult need põllumajandustoodete töötledjad (äriühingud või füüsilisest isikust ettevõtjad), kelle põhitegevusala kood äriregistri andmetel on taotluse esitamise ajal justiitsministri 28. detsembri 2005. a määruse nr 59 „Kohtule dokumentide esitamise kord” lisa 16 „Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (EMTAK)” (edaspidi *EMTAK 2008*) kohaselt C101–C109 või C11. Tuleb arvestada, et vähese tähtsusega abi ei saa maksta EMTAK 2008 alajaos 102 nimetatud tegevusalal tegutsevale ettevõtjale, kui taotletud toetus on suunatud kalandusvaldkonna (sh vähilaadsed ja limused) arendamiseks. EMTAK 2008 alajaos 102 nimetatud tegevusalal tegutsevale ettevõtjale saab toetust maksta üksnes siis, kui abisaaja taotleb toetust tegevusteks, mis on suunatud Euroopa Liidu toimimise lepingu lisa I nimetatud tootele. Selleks annab aluse komisjoni määruse (EL) 1407/2013 artikli 2 punkt 2, mis sätestab, et kui ettevõtja tegutseb kalandus- või vesiviljelusvaldkonnas ja tegutseb ka muus sektoris või tegevusvaldkonnas, mis kuulub määruse (EL) nr 1407/2013 reguleerimisalasse, kohaldatakse määrust (EL) nr 1407/2013 üksnes nendele muudele valdkondadele või tegevustele antava abi suhtes tingimusel, et liikmesriik tagab asjakohaste meetmetega, nagu tegevuste eraldi käsitlemine või kulude eristamine, et määruse (EL) nr 1407/2013 reguleerimisalast välja arvatud valdkondades toimivatele tegevustele ei anta määruse (EL) nr 1407/2013 alusel vähese tähtsusega abi.

Lõikes 3 sätestatakse, et riigiabi ja põllumajanduslikku vähese tähtsusega abi võib saada see põllumajandustootja, kelle majandusaasta põhitegevusala äriregistri andmetel on taotluse esitamise ajal EMTAK 2008 kohaselt põllumajandustoodete tootmine. See tähendab, et riigiabi ja põllumajanduslikku vähese tähtsusega abi saavad need põllumajandustootjad (äriühingud või füüsilisest isikust ettevõtjad), kelle põhitegevusala kood äriregistri andmetel ja EMTAK 2008 kohaselt on A011–015.

Lõikes 4 sätestatakse nõuded, millele peavad vastama isikud, kes saavad määruse (EL) nr 702/2014 alusel riigiabi. Näiteks ei tohi nimetatud isikud olla raskustes olevad ettevõtjad. Raskustes oleva ettevõtja mõiste on sätestatud komisjoni määruse (EL) nr 702/2014 artikli 2 punktis 14. Selle kohaselt on raskustes olev ettevõtja see, kes vastab vähemalt ühele järgmistest tingimustest:

a) kui on tegemist piiratud vastutusega äriühinguga (v.a alla kolme aasta tegutsenud VKE), kes on akumulieritud kahjumi tõttu kaotanud üle poole oma märgitud osa- või aktsiakapitalist. Nii on see juhul, kui akumulieritud kahjumi mahaarvamine reservidest (ning kõikidest muudest elementidest, mida üldiselt peetakse äriühingu omavahendite osaks) annab negatiivse tulemuse, mis ületab poolt märgitud osa- või aktsiakapitalist; b) äriühing (v.a alla kolme aasta tegutsenud VKE), kus vähemalt mõnel liikmel on piiramatu vastutus äriühingu võlgade eest ja kes on kaotanud kogunenud kahjumi tõttu üle poole oma arvetel olevast kapitalist;

- c) kui asjaomase ettevõtja suhtes on võlausaldajate soovil algatatud kõiki võlakohustusi hõlmav maksejõuetusmenetlus või ettevõtja vastab siseriikliku õiguse kohaselt kõiki võlakohustusi hõlmava maksejõuetusmenetluse kohaldamise kriteeriumidele –;
- d) kui ettevõtja on saanud päästmisabi ning ei ole veel laenu tagasi maksnud või garantiid lõpetanud või on saanud ümberkorraldusabi ning tema suhtes kohaldatakse endiselt ümberkorraldamiskava. – seni ei ole ühelegi Eestis põllumajandusega tegelevale ettevõtjale antud ei päästmis- ega ümberkorraldusabi;
- e) ettevõtja puhul, kes ei ole VKE, kui viimase kahe aasta jooksul: i) on ettevõtja arvestuslik finantsvõimendus olnud suurem kui 7,5 ja ii) on ettevõtja EBITDA suhe intressimaksete kattevarasse olnud alla 1,0; – selle toetuse sihtgrupiks võivad olla vaid VKEd (väikese ja keskmise suurusega ettevõtjad, kelle kriteeriumid on määratletud komisjoni määruse (EÜ) nr 702/2014 lisas I).

Piiratud vastutusega äriühinguteks loetakse osaühing, millel on osadeks jaotatud osakapital (äriregistri § 135), ja aktsiaselts, millel on aktsiateks jaotatud aktsiakapital (äriregistri § 221).

Maksejõuetus iseloomustab ettevõtte majanduslikku seisundit, kuid ei tähenda iseenesest veel isiku pankrotti (mida reguleerib pankrotiseadus). Maksejõuetuse põhitunnus on, et võlgnik ei suuda rahuldada võlausaldaja nõudeid ning see suutatus ei ole võlgniku majanduslikust olukorrast tulenevalt ajutine¹. Juriidilisest isikust võlgnik on maksejõuetu ka siis, kui võlgniku vara ei kata tema kohustusi ja selline seisund ei ole võlgniku majanduslikust olukorrast tulenevalt ajutine. Maksejõuetuse kontrollimisel tuleb lähtuda ettevõtte majandusaasta aruandest või FIE raamatupidamisest (bilansist).

Ettevõtja mittevastavust raskustes oleva ettevõtja kriteeriumitele hindab esimesena abisaaja ja toetuse taotleja, PRIA saab ettevõtjaid kontrollida kas taotlusega esitatavate andmete järgi enne toetuse määramist või maksetaotlusega esitatud andmete järgi enne väljamakse tegemist. Seda, et toetatav ettevõtja ei oleks raskustes olev ettevõtja, on PRIA võimalik kontrollida äriregistrist majandusaasta aruannete järgi, kontrollides ettevõtja raamatupidamist või pankrotimenetluse algatamist Ametlikest Teadaannetest.

Lõikes 5 sätestatakse, et tunnustatud tootjarühmast taotlejale, kes turustab töötlemata põllumajandustooteid, taotleja põllumajandustootjast liikmele ja põllumajandustootjale, kes ei ole taotleja liige, jooksva majandusaasta ja sellele eelnenud kahe majandusaasta jooksul antud põllumajanduslik vähese tähtsusega abi ei tohi koos taotletava toetusega ületada põllumajandusliku vähese tähtsusega abi ülemmäära 15 000 eurot. Seega juhul, kui abi taotletakse § 2 lõike 1 punkti 2 alusel, tuleb abiandjal kontrollida ka abisaaja põllumajandusliku vähese tähtsusega abi limiiti. 15 000 euro piirmäära järgimisel tuleb teada, et see arvutatakse ühe ettevõtja kohta vastavalt komisjoni määruse (EL) nr 1408/2013 artikli 2 punktis 2 sätestatule. Taotleja hindab abisaajate osalust toetatavas tegevuses ning selle alusel määratakse igale abisaajale ka põllumajandusliku vähese tähtsusega abi suurus.

Lõige 6 sätestab, et tunnustatud tootjarühmast taotlejale, kes turustab põllumajandustoodetest töödeldud tooteid, taotleja põllumajandustoodete töötlejast liikmele ja taotleja liikmele, kes ei ole põllumajandustootja ega põllumajandustoodete töötleja, ning taotleja kaudu põllumajandustoodete töötlejale või põllumajandustoodetest muid tooteid töötlevale ettevõtjale jooksva majandusaasta ja sellele eelnenud kahe majandusaasta jooksul antud vähese tähtsusega abi ei tohi koos taotletava toetusega ületada vähese tähtsusega abi ülemmäära 200 000 eurot. 200 000 euro piirmäära järgimisel tuleb teada, et see arvutatakse ühe ettevõtja kohta vastavalt

komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 artikli 2 punktis 2 sätestatule. Taotleja hindab abisaajate osalust toetatavas tegevuses ning selle alusel määratakse igale abisaajale ka vähese tähtsusega abi suurus.

Lõikes 7 käsitletakse horisontaalse vähese tähtsusega abi (komisjoni määrus (EL) nr 1407/2013) kumuleerumist komisjoni määruse (EL) nr 360/2012 kohase vähese tähtsusega abiga. Komisjoni määruse (EL) nr 360/2012 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 114, 26.04.2012, lk 8–13) artikli 2 lõike 7 kohaselt võib määruse kohast vähese tähtsusega abi kumuleerida muu vähese tähtsusega abi määruse kohase abiga kuni ülemmäärani 500 000 eurot. See tähendab, et abi andja peab komisjoni määruse (EÜ) nr 1407/2013 kohase vähese tähtsusega abi (200 000 eurot) andmisel kontrollima lisaks 200 000 euro piirmäärale ka seda, kas abi taotleja ei ole saanud vähese tähtsusega abi komisjoni määruse (EL) nr 360/2012 alusel. Näiteks kui taotleja on viimase kolme majandusaasta jooksul saanud komisjoni määruse (EL) nr 360/2012 alusel abi 500 000 eurot, siis talle komisjoni määruse (EÜ) nr 1407/2013 alusel enam vähese tähtsusega abi anda ei saa. Suure tõenäosusega ei hakka eelnõu § 2 lõikes 2 nimetatud isik osutama komisjoni määruse (EÜ) nr 360/2012 kohaseid üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid, kuid vähese tähtsusega abi andmiseks peab PRIA kontrollima, kas taotlejale on antud ka vähese tähtsusega abi komisjoni määruse (EÜ) nr 360/2012 tähenduses.

Lõiget 8 tuleks vaadata koosmõjus lõike 2 punktiga 2 (põhitegevusala seotus kala, vähilaadsete ja limuste töötlemise ning säilitamisega), mille kohta on selgitus kirjas eelmises punktis.

Eelnõu §-s 6 on sätestatud toetatavad tegevused ja nende eesmärk.

Toetatakse järgmisi tegevusi:

- 1) Eesti turgu või välisturgu käsitleva turu-uuringu tegemine;
- 2) Eestis toimival messil osalemine või selle korraldamine;
- 3) põllumajandustoote ja sellest töödeldud toote tutvustamine. Toote tutvustusi võib teha nii Eestis kui välisturul, arvestades eelnõu § 7 lõikes 3 sätestatud abikõlblike kulude ja § 8 punktides 5–7 sätestatud teavituskampaania piirangutega;
- 4) välisriigis messil osalemise korraldamine. Toetust saab taotleda messil osalemise korraldamiseks, mis tähendab, et toetuse saaja ülesandeks on messil osalemisest huvitatud ettevõtjate messile saatmise ning messistendi koos sinna juurde käivate teenustega organiseerimine;
- 5) välisriigis turundusürituse korraldamine. Kuigi eelnõu alusel on võimalik osaleda välisriikides toimuvatel messidel, et aidata ettevõtjatel leida uusi kaubanduspartnereid ning eksportturgusid, siis lisaks sellele on tekkinud vajadus korraldada ka väiksemamõõtmelisi ja rohkem kontsentreeritud sihtgruppidele mõeldud üritusi. Sellest tulenevalt ongi eelnõusse lisatud uue tegevusena turundusürituste korraldamine välisriikides, mille korraldamise abikõlblikud kulud on sarnased välismessidel osalemise kuludega, kuid mida saab korraldada paindlikumalt ning kiiremini, kui messidel osalemist (eelkõige võimalus täpsemalt valida toimumise koht, sihtturg ning sihtgrupp);
- 6) välisriigis toimuvate messide külastamine. Toetatava tegevuse eesmärgiks on võimaldada ettevõtjatel külastada välisriikides toimuvaid messe uute kaubanduspartnerite leidmiseks.

Eelnõu §-s 7 on sätestatud abikõlblikud kulud.

Lõikes 1 sätestatud turu-uuringute tegemise toetamise eesmärk on aidata põllumajandustoodete tootjatel ja töötajatel turu hetkeolukorrast paremat ülevaadet saada ning seeläbi turul paremini orienteeruda. Täpsustatud on, et turu-uuringu puhul hüvitatakse ainult eelnevat turu-uuringute kogemust omavalt ning turu-uuringute tegemisele spetsialiseerunud uuringufirmalt turu-uuringu tellimise kulud. See nõue peaks tagama, et turuarendustoetusest hüvitatavad uuringud oleksid kvaliteetsed ning professionaalselt tehtud. Kui turu-uuringu korraldamise eest saavad abi põllumajandustoodete töötajad, siis nendele määratakse vähese tähtsusega abi komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 alusel. Kui turu-uuringu korraldamiseks saavad abi põllumajandustootjad, siis nendele määratakse põllumajandusliku vähese tähtsusega abi komisjoni määruse (EL) nr 1408/2013 alusel. Riigiabi reeglid ei võimalda põllumajandustootjatele määrata turu-uuringute eest saadavat abi komisjoni määruse (EL) nr 702/2014 alusel.

Lõikes 2 on sätestatud nii Eestis kui välisriigis messil osalemise ja Eestis messi korraldamise puhul abikõlblikud kulud. Messi all peetakse silmas majanduslike eesmärkidega sündmust, mille eesmärk on osaleja turumõju kasvatamine ning mis toimub regulaarse intervalli järel ajaliselt piiritletuna, ning kus üht või mitut valdkonda esindavad ettevõtjad vahetavad teavet valdkonnaspetsiifilise publiku ja erialaspetsialistidega ning kus edendatakse toodete ja teenuste müüki.

Ka selles lõikes on mitmeid kuluartikleid, mille puhul määratakse põllumajandustootjatele põllumajandusliku vähese tähtsusega abi (määrus (EL) nr 1408/213), mitte riigiabi (määrus (EL) nr 702/2014), sest riigiabi reeglid ei anna alust kõikide soovitud tegevuste elluviimiseks.

Lõikes 3 on sätestatud põllumajandustoote ja töödeldud toote tutvustamise abikõlblikud kulud. Põllumajandustoodete ja töödeldud toodete tutvustamise eesmärk on teavitada tarbijaid erinevatest tooteliikidest, nende toiteväärtuselistest eelistest ja soovitatavast kasutamiseviisist ning Euroopa Liidu liikmesriikidest pärit toodetele avatud kvaliteedisüsteemidest, sealhulgas Euroopa Liidu liikmesriikide poolt tunnustatud kvaliteedikavadest. Teavituskampaania raames ei ole lubatud kutsuda tarbijat üles eelistama teatud kaubamärke või omamaiseid tooteid. Toodete teavituskampaaniate toetamise eesmärk ühisturundusmeetmena on tuua kasu kogu sektorile, mitte toetada üksikuid ettevõtteid.

Lõikes 4 on sätestatud välisriigis turundusürituse korraldamise abikõlblikud kulud.

Lõikes 5 on sätestatud, et välisriigis toimuvate messide külastamise korral on abikõlblikud kulud iga toetatavas tegevuses osaleva abisaaja ühe esindaja ja taotleja ühe esindaja sõidu- ja majutuskulud, messi piletite kulud ning reisikindlustuskulud. Välisriigis toimuva messi külastuse pikkus võib olla kuni 5 kalendripäeva, mille sisse peab mahtuma ka messile sõitmiseks kuluv aeg. Ehk siis kui messile minekuks kulub 1 päev ja tagasitulekuks samuti 1 päev, siis messil kohapeal saab olla 3 päeva.

Lõikes 6 sätestatakse, et abikõlblik on ka sõiduauto kasutamise kulu Vabariigi Valitsuse 14. juuli 2006. a määruse nr 164 „Teenistus-, töö- või ametiülesannete täitmisel isikliku sõiduauto kasutamise kohta arvestuse pidamise ja hüvitise maksmise kord” §-de 4–5 kohaselt. Sõiduauto kasutamise kulud on abikõlblikud ainult siis, kui sõiduauto kasutatakse toetatavate tegevuste elluviimiseks. Sõiduauto kasutamine iseenesest ei ole abikõlblik tegevus ega kulu. Samuti on abikõlblikud toetatavate tegevustega seotud korraldamise kulud, mille all mõeldakse personalikuluseid ning nendelt arvestatud makse (tulu- ja sotsiaalmaks, kohustuslik kogumispension, töötuskindlustus). Kui jätta kõrvale määrused (EL) nr 1407/2013 ja (EL) nr

1408/2014, siis on toetatavate tegevuste aluseks määruse (EL) nr 702/2014 artikkel 24. Selles artiklis tuuakse välja abikõlblikud kulud, mille hulka võib arvata ka korralduskulud (personalikulud), sest tegevuste korraldamise eest vastutab abisaajaid ühendav organisatsioon.

Lõikes 8 sätestatakse, et eelnõu § 2 lõigete 1–3 alusel antavat toetust võib kasutada ainult nende kulude hüvitamiseks, mis on tehtud taotluse esitamise päevast kuni taotluse esitamise aasta 9. oktoobrini, ning toetatav tegevus peab olema lõpetatud toetuse saamisele järgneva aasta 31. jaanuariks. See tähendab, et taotlejad saavad abikõlblike kulutusi teha alates taotluse esitamise päevast. Tähtaeg, millal peab toetatav tegevus olema lõpetatud, on taotluse esitamisele järgneva aasta 31. jaanuar.

Eelnõu §-s 8 sätestatakse mitteabikõlblikud kulud. Sellisteks kuludeks on nt kulutused teavituskampaaniale, mis kutsuvad tarbijat, töötajat või edasimüüjat eelistama kodumaise päritoluga põllumajandustoodet või sellest töödeldud toodet ainult selle päritolu tõttu; kulutused teavituskampaaniale, mis ei vasta toiduseaduses ja reklaamiseaduses sätestatud tingimustele; teavituskampaania käigus sellise materjali, välja arvatud messikataloogi koostamise kulud, mis sisaldab ettevõtete nimetusi, logosid ja kaubamärke ning muid andmeid nende ettevõtete kohta. Teavituskampaania ülesehitamine üksnes kodumaise päritoluga toidu eelistamise argumentidele või selle suunamine ainult konkreetsetele kaubamärkidele on keelatud, sest see on vastuolus Euroopa Liidu ühisturu põhimõtetega.

Eelnõu §-s 9 on sätestatud nõuded toetatava tegevuse raames ostetava toote või teenuse hinnapakumuse kohta.

Juhul, kui toetatava tegevuse raames ostetava toote või teenuse käibemaksuta maksumus ületab 3 000 eurot, peab taotleja olema tehtava kulu kohta saanud vähemalt kolm võrreldavat hinnapakumust koos toote või teenuse üksikasjaliku kirjeldusega. Kui toetatava tegevuse raames tehtava kulu käibemaksuta maksumus ei ületa 3 000 eurot või kui asjaomases valdkonnas on ainult üks teenuse pakkuja, peab taotleja olema toote või teenuse kohta saanud vähemalt ühe hinnapakumuse või tegema eelarve, milles on toote või teenuse kujunemise maksumus üksikasjalikult lahti kirjutatud koos vajalike selgituste ning põhjendustega. Üksikasjalikult lahtikirjutatud eelarve asendamine hinnapakumusega on lubatud ainult olukordades, kus ostetava toote või teenuse hinnakiri on kõigile avalikult kättesaadav (näiteks kättesaadav toote või teenuse pakkuja kodulehelt) ning läbipaistev (peab olema selgelt arusaadav, kuidas maksumus kujuneb ja millistest osadest koosneb). Näiteks võib antud võimalust kasutada majutuskulude puhul, kui on lisatud väljavõte hotelli hinnakirjast.

Lõikes 2 täpsustatakse, et hinnapakumuste küsimist ei või jaotada osadeks eesmärgiga vältida konkureerivate pakumuste küsimist. See keeld puudutab igasugust jaotamist, mis ei ole objektiivselt põhjendatud ning mille eesmärk on hoida kõrvale § 9 lõikes 1 sätestatud nõuetest.

Lõike 4 kohaselt peab taotleja esitama uue hinnapakumuse juhul, kui PRIA vähendab taotlejale määratava toetuse suurust võrreldes algselt taotleja poolt tegevuse elluviimiseks taotletud toetuse suurusega. Nimetatud võimalus saab tekkida, kui toetust taotletakse paragrahvi 6 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud tegevuste elluviimiseks ning kui nende tegevuste elluviimiseks esitatud nõuetekohaste taotluste rahastamise summa ületab nende elluviimiseks ettenähtud vahendeid.

Lõikes 5 sätestatakse, et väljavalitud hinnapakumuse ei tohi olla põhjendamatult kõrge võrreldes tavaliselt sarnase tegevuse eest tasutava hinnaga. PRIA-l on õigus vajadusel võrrelda väljavalitud hinnapakumust turuhindadega. Väljavalitud hinnapakumuse peab olema

objektiivselt põhjendatud, samuti kui taotleja ei vali kõige odavamat hinnapakumust, tuleb kallimate hinnapakumuste hulgast tehtud valikut põhjendada. Antud nõue on vajalik kunstliku hinna tõstmise vältimiseks.

Lõiked 8 ja 9 sätestavad, et taotleja ja hinnapakkuja ning nende osanik, aktsionär või juhtorgani liige ei tohi omada osalust üksteise äriühingus ega kuuluda üksteise juhatusse või nõukokku. Samuti ei tohi hinnapakkujad olla omavahel seotud. Nimetatud piirangutega püütakse vältida taotleja ja hinnapakkuja ning hinnapakkujate omavahelisest seotusest tingitud kokkuleppetehinguid ja sellest tulenevat ebatervet konkurentsikeskkonda.

Eelnõu §-s 10 sätestatakse toetuse määr ja suurus.

Lõigetes 1-3 sätestatakse toetusmäärad erinevatele toetatavatele tegevustele.

Lõikega 5 sätestatakse maksimaalsed toetussummad turu-uuringute tegemisel, eesmärgiga välistada olukord, kus turu-uuringute tegemiseks taotletakse turuhindadest tunduvalt kõrgemate hindade alusel tehtud turu-uuringute kulude hüvitamist.

Lõikes 6 sätestatakse minimaalsed toetuse taotlemise summad iga toetatava tegevuse kohta, eesmärgiga suunata taotlejaid tegema toetuse abil suurema mahuga projekte, millel oleks sellest tulenevalt ka tuntavam mõju.

Lõikes 7 on toodud toetussummade maksimummäärad taotleja kohta.

Taotletav toetussumma taotleja kohta on kuni 128 000 eurot juhul, kui taotleja on üht valdkonda esindav mittetulundusühing, mille liikmed on ainult üht valdkonda esindavad ettevõtjad ja erialaliidud, ning kuni 256 000 eurot juhul, kui taotleja on mittetulundusühing, mille liikmed on vähemalt kahe erineva valdkonna erialaliidud, ning kui toetatavate tegevuste hulgas on mitut valdkonda hõlmavad tegevused. Valdkonna erialaliiduna käsitletakse eelnõu tähenduses ühe põllumajanduse ja/või toiduainetööstuse alavaldkonna (näiteks liha tootmine ja töötlemine, piima tootmine ja töötlemine jne) huve esindavat mittetulundusühingut. Mitme valdkonna erialaliite ühendavaks mittetulundusühinguks on eelnõu tähenduses seega mittetulundusühing, mille liikmeteks on vähemalt kaks erinevat põllumajanduse ja/või toiduainetööstuse alavaldkonda esindavat erialaliitu (näiteks mittetulundusühing, mille liikmeteks on piimatootjaid esindav mittetulundusühing ja lihatootjaid esindav mittetulundusühing, või mittetulundusühing, mille liikmeteks on leivatööstusi, piimatööstusi ja piimatootjaid esindavad mittetulundusühingud). Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse alusel ja korras tunnustatud tootjarühmade puhul saab toetuse maksimaalne summa kõikide toetatavate tegevuste raames olla kokku kuni 128 000 eurot.

Lõikes 8 sätestatakse, et taotleja poolt tehtavad toetatava tegevuse korraldamisega seotud kulud võivad moodustada kuni kümme protsenti toetatava tegevuse abikõlblikest kuludest. Näiteks kui kampaania korraldamisel on abikõlblike kulude suurus 10 000 eurot, siis kuni kümme protsenti sellest ehk 1000 eurot on taotlejal võimalik kasutada kampaania korraldamisega seotud kulude katteks (näiteks kampaania organiseerimise ja administreerimise kuludeks). Nimetatud kulude eest toetuse taotlemiseks peab taotleja selle ka PRIA-le esitatavas taotluses tegevuste all välja tooma.

Nimetatud kulude tõendamiseks ei pea toetuse saaja PRIA-le enam esitama kuludokumente (näiteks pole vaja esitada tööajatabeleid või palgatõendeid, kui seda summat kasutatakse projektijuhi palkamiseks).

Eelnõu §-s 11 sätestatakse toetuse taotlemise nõuded.

Lõikes 1 sätestatakse, et toetuse saamiseks esitab taotleja ajavahemikus 1. veebruarist kuni 15. veebruarini PRIA-le avalduse koos § 11 lõikes 3 nimetatud dokumentidega.

Lõike 3 punktis 1 nimetatud kinnitus on vajalik, kuna määruse (EL) nr 702/2014 alusel riigiabi saajad peavad olema väikese või keskmise suurusega ettevõtjad komisjoni määruse (EL) nr 702/2014 artikli 2 punkti 2 tähenduses.

Komisjoni määruse (EL) nr 702/2014 I lisa artiklis 2 on sätestatud, et mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (edaspidi VKE) kategooriasse kuuluvad ettevõtjad, millel on vähem kui 250 töötajat ja mille aastakäive ei ületa 50 miljonit eurot ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 43 miljonit eurot. VKEde kategoorias loetakse väikeseks need ettevõtjad, kes annavad tööd vähem kui 50 inimesele ja kelle aastakäive ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 10 miljonit eurot. VKEde kategoorias loetakse mikroettevõtjaks need ettevõtjad, kes annavad tööd vähem kui kümnele inimesele ja kelle aastakäive ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 2 miljonit eurot. Ettevõtja suuruse väljaselgitamisel juhindutakse ka Euroopa Komisjoni soovitusel 2006/361/EÜ (ELT L 124, 20.05.2003, lk 36).

Punktis 5 nimetatud abisaaja kontserni liikmete skeem tuleb esitada juhul, kui taotletav põllumajandusliku vähese tähtsusega abi ja vähese tähtsusega abi ületab 500 eurot ühe abisaaja kohta (mida vaadatakse iga taotluse kohta eraldi).

Kui eespool nimetatud abisaajatele taotletav abi jääb alla 500 euro abisaaja kohta (ühe taotluse kohta), siis peab taotleja taotluses kinnitama, et komisjoni määruste (EL) nr 1407/2013 ja (EL) nr 1408/2013 artikli 2 punktis 2 nimetatud ettevõtjale jooksva majandusaasta ja sellele eelnenud kahe majandusaasta jooksul antud vähese tähtsusega abi või põllumajandusliku vähese tähtsusega abi ei ületa koos taotletava toetusega vastavalt vähese tähtsusega abi ülemmäära 200 000 eurot ning põllumajandusliku vähese tähtsusega abi ülemmäära 15 000 eurot. See tähendab, et nii taotleja kui abisaajad peavad olema kontrollinud ning veendunud selles, et antava abiga ei ületataks abisaajatele kehtestatud abi ülemmäärasid.

Kuna nii 15 000 kui 200 000 piirmäär kehtestatakse ühele ettevõtjale (sh kontserni kaudu seotud ettevõtjad), siis tuleb antud nõuet kontrollida Eestis registreeritud ning omavahel seotud ettevõtjate põhjal.

Punktis 9 nimetatud põhjenduses on vajalik kirjeldada seos välismessi külästusest huvitatud ettevõtjate (ehk taotleja kaudu abisaajate) tegevusvaldkonna ning külastatava messi valdkonna vahel. Lisaks tuleb ettevõtjatel kirjeldada, kuidas messil osalemine on seotud nende plaanidega leida uusi eksportturgusid või suurendada müügi mahtusid juba olemasoleval eksportturul. Antud juhul on taotleja asemel tema kaudu abisaaja hindamine põhjendatud, kuna välismesside külästamise toetamise eesmärgiks on soodustada just ettevõtjatel leida uusi kaubanduspartnereid ja seega on oluline, et oleks tagatud ettevõtjate tegevusvaldkonna ning messi valdkonna omavaheline kattuvus.

Lõige 5 annab aluse selleks, et ettevõtjad, kes saavad riigiabi, saaksid ettevõtja suurust tõendava kinnituse esitada ka hiljem. Vajadus nimetatud kinnituse hilisemaks esitamiseks võib tuleneda asjaolust, et taotluse esitamise ajal nimetatud ettevõtja ei pruugi olla hilisem kasusaaja, näiteks

ei õnnestu taotluses märgitud ettevõtjal minna välismessile, mistõttu läheb keegi teine ettevõtja, kuid ka uus abisaaja peab tõendama, et ta on väikese või keskmise suurusega ettevõtja.

Eelnõu § 12 sätestab nõuded taotluse osaks olevale avaldusele.

Punkti 4 kohaselt tuleb avalduses välja tuua tegevuse eesmärk, sisu ning kavandatava tulemuse kirjeldus. Kuigi antud nõue kehtib kõigi toetatavate tegevuse puhul, siis eriti oluline on avalduses võimalikult selgelt ja põhjalikult anda selle punkti kohane info edasi juhul, kui toetust taotletakse eelnõu § 6 lõike 1 punktides 3–6 nimetatud tegevuste elluviimiseks.

Nimelt nende tegevuste puhul toimub taotluste hindamine, mis tähendab, et taotluste hindamiseks ja taotluste paremusjärjestuse koostamiseks hindab taotlusi PRIA ning PRIA poolt moodustatud nõuandva pädevusega hindamiskomisjon, kuhu võib kaasata ka eksperte.

Hindamiskomisjon vaatab läbi taotlused ja teeb ettepanekud eelnõu lisas sätestatud hindamiskriteeriumite alusel. Tehtud ettepanekute põhjal koostab PRIA taotluste paremusjärjestuse.

Eelnõu §-s 13 on sätestatud nõuded teistele dokumentidele, mida peab toetuse taotlemisel PRIA-le esitama.

Eelnõu §-s 14 on sätestatud taotleja ja taotluse nõuetele vastavuse kontrollimine. PRIA kontrollib vastuvõetud taotluse nõuetekohasust ja selles esitatud andmete õigsust ning taotleja ja toetatava tegevuse vastavust eelnõus sätestatud nõuetele. Nõutavad dokumendid on nimetatud §-s 11. Taotleja esitatud andmete kontrollimiseks kasutab PRIA ka teiste andmekogude andmeid.

Juhul kui taotluses või muudes käesoleva eelnõu alusel esitatud dokumentides on ilmsed ebatäpsused, määrab PRIA taotlejale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. PRIA-l on vajaduse korral õigus kontrollida taotluses esitatud andmete õigsust taotleja juures kohapeal. Kui taotluses esinevad puudused ja muud ilmsed ebatäpsused, määrab PRIA haldusmenetluse seaduse kohaselt tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Kui puudus kõrvaldatakse määratud tähtajaks, loetakse taotlus tähtaegselt esitatuks. Kui puudust ei kõrvaldata tähtaegselt, võib PRIA jätta taotluse läbi vaatamata. PRIA-l on vajaduse korral õigus kontrollida taotluses esitatud andmete õigsust ja dokumente taotleja juures kohapeal ning tema ettevõttes.

Haldusmenetluse seaduse § 15 lõike 1 kohaselt on haldusorgan kohustatud talle esitatud taotluse vastu võtma sõltumata selle puudustest, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti. Haldusmenetluse seaduse § 15 lõike 2 kohaselt määrab haldusorgan puuduste kõrvaldamise tähtaja, kui taotluses ei ole esitatud nõutud andmeid või dokumente või kui taotluses on muid puudusi. Taotluse läbivaatamata jätmise alused on sätestatud haldusmenetluse seaduse § 14 lõikes 6.

PRIA kontrollib, kas kõik omavahel võrreldavad andmed on samased, kas kõik võrreldavad andmed ja nende omavahelised seosed seda samasust kinnitavad ja kas on täidetud kõik eelnõus sätestatud nõuded.

Eelnõu §-s 15 on sätestatud taotluse hindamise kriteeriumid ja hindamise kord.

PRIA hindab ainult § 6 lõike 1 punktides 3–6 nimetatud toetatavate tegevuste kohta esitatud taotlusi. Paragrahv 6 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud tegevuste puhul hindamist ei toimu.

Taotluste hindamiseks ja taotluste paremusjärjestuse koostamiseks moodustab PRIA nõuandva pädevusega hindamiskomisjoni, kuhu võib kaasata ka eksperte. Hindamiskomisjon vaatab läbi

kõik taotlused ja teeb PRIA-le ettepaneku taotluste paremusjärjestuse koostamiseks eelnõu lisas sätestatud hindamiskriteeriumite alusel. Tehtud ettepaneku põhjal koostab PRIA taotluste paremusjärjestuse. Taotluste paremusjärjestuse koostamisel loetakse paremaks suurema hindepunktide summa saanud taotlus. Võrdsete hindepunktide summadega taotluste puhul eelistatakse taotlust, milles taotletav toetuse summa on väiksem.

Kui kõigi nõuetele vastavate taotluste rahastamise summa ei ületa toetatavate tegevuste rahastamise eelarvet ja kõigi taotlejate puhul ületab neile antud hindepunktide summa minimaalset taotluse rahuldamiseks vajalikku hindepunktide summat (vähemalt 30 protsenti maksimaalsest hindepunktide summast), rahuldatakse kõik nõuetele vastavad taotlused.

Lõige 7 sätestab, et § 6 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud tegevuste (Eesti turgu või välisturгу käsitleva turu- uuringu tegemine ning Eestis toimuval messil osalemine või selle korraldamine) elluviimiseks esitatud taotlusi ei hinnata. Kui nende tegevuste puhul ületab nõuetekohaste taotluste rahastamise summa toetuse maksmiseks eelarveaastal ettenähtud vahendeid, vähendab PRIA taotleja nõusolekul määratava toetuse suurust võrdeliselt taotletava toetuse suurusega, lähtudes §-s 10 sätestatud toetusmääradest. See tähendab, et lõplikud toetusmäärad selguvad alles pärast seda, kui PRIA on kontrollinud taotluste nõuetekohasust ning võrrelnud nõuetekohaste taotluste kogueelarvet sellel eelarveaastal ettenähtud vahenditega. Samuti tähendab see, et juhul kui toetust vähendatakse suuruses, millega taotlejal pole võimalik algselt planeeritud tegevust ellu viia, saab taotleja toetusest loobuda.

Juhul kui toimub lõikes 7 nimetatud toetuse suuruse vähendamine, peab toetuse taotleja esitama 15 tööpäeva jooksul arvates PRIA poolt nõusoleku küsimisest parandatud taotluse, milles on arvestatud toetuse summa vähendamiseга.

Eelnõu §-s 16 sätestatakse, et PRIA teeb toetuse määramise või taotluse rahuldamata jätmise otsuse 40 tööpäeva jooksul arvates taotluse esitamise tähtpäevast. Taotlejal on lubatud alustada toetatavate tegevuste elluviimist pärast PRIA-le taotluse esitamist ehk enne PRIA vastava otsuse tegemist toetuse määramise või taotluse rahuldamata jätmise kohta, kuid sellisel juhul on tegemist taotleja enda riskiga.

Eelnõu §-s 17 sätestatakse toetuse saaja ning tema kaudu abi saavate isikute kohustused.

Lõige 1 sätestab, et toetuse saajal ega tema kaudu riigiabi, põllumajanduslikku vähese tähtsusega abi või vähese tähtsusega abi saaval isikul ei tohi olla riikliku maksu võlga, mis ületab 100 eurot, või on 100 eurot ületava riikliku maksu võla tasumine ajatatud ja maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksud tasutud ajakava kohaselt.

Samuti ei tohi toetuse saaja ega tema kaudu riigiabi, põllumajanduslikku vähese tähtsusega abi või vähese tähtsusega abi saava isiku suhtes olla algatatud likvideerimismenetlust ega nimetatud pankrotiseaduse kohaselt ajutist pankrotihaldurit või välja kuulutatud pankrotti. Pankrotiseaduse § 1 lõike 3 alusel on juriidilisest isikust võlgnik maksejõuetu siis, kui võlgniku vara ei kata tema kohustusi ja selline seisund ei ole võlgniku majanduslikust olukorrast tulenevalt ajutine. PRIA kontrollib taotleja või toetuse saaja suhtes võimaliku algatatud likvideerimismenetluse või ajutise pankrotihalduri või väljakuulutatud pankrotiotsuse olemasolu Eesti Vabariigi ametlikust võrguväljaandest Ametlikud Teadaanded.

Lõike 2 kohaselt on toetuse saaja kohustatud:

- 1) säilitama toetatava tegevusega seotud dokumente ning tegevuse tulemusena valminud materjali kirjalikku taasesitamist võimaldaval viisil kümne aasta jooksul arvates toetuse väljamaksmisest.
- 2) tagama, et toetatava tegevuse kulud ning neid kajastavad kulu- ja maksedokumentid on muudest taotleja kulu- ja maksedokumentidest selgelt eristatavad.
- 3) teavitama § 2 lõigetes 1 ja 2 nimetatud isikuid kirjalikult neile määratud ja makstud vähese tähtsusega põllumajanduslikust abist või vähese tähtsusega abist vastavalt komisjoni määruste (EL) nr 1408/2013 ja (EL) nr 1407/2013 artikli 6 lõikele 1.
- 4) teavitama avalikkust, et toetatav tegevus viiakse ellu toetuse abil. Avalikkuse teavitamiseks tuleb toetatava tegevuse raames valminud toode või teenuse või töö tegevuskoht märgistada tekstiga „Turuarendustoetuse abiga rahastatud tegevus”, mis paigutatakse tootele pärast selle soetamist või valmimist ning teenuse või töö tegevuskohale enne tegevuse elluviimise alustamist.

Lõike 2 punktis 5 on sätestatud toetuse saajale kohustused juhul, kui toetatavaks tegevuseks on välisriigis messil osalemise korraldamine.

Selleks, et luua välismessidel Eesti ettevõtete ühisstendidele ühtne visuaalne identiteet, tuleb turuarendustoetustest toetatavate välisriigis toimuvate messide ühisstendide kujundamisel lähtuda Ettevõtlike Arendamise Sihtasutuse poolt välja töötatud Eesti brändi kontseptsioonist ning visuaalsest identiteedist. Eesti brändi kontseptsiooniga on võimalik tutvuda siin <https://brand.estonia.ee/et/>. Samuti tuleb Turuarendustoetusest toetatavate ühisstendide kujunduses kasutada sõnamärki „taste estonia“, mille kujundusfail on leitav aadressilt https://www.dropbox.com/sh/beq54jrhrsylgsm9/AAAATxrsSSC3VT6fL0seFZMZa/taste_estonia/pdf?dl=0&preview=taste_estonia_vertical_positive.pdf.

Eelnõu §-s 18 sätestatakse toetatava tegevuse elluviimist tõendavate dokumentide esitamine.

Lõige 1 sätestab, et toetuse väljamaksmiseks esitab taotleja PRIA-le lõikes 8 nimetatud maksetaotluse koos muude lõikes 1 nimetatud dokumentidega.

Lõige 2 sätestab, et maksetaotlus esitatakse hiljemalt taotluse esitamise aasta 9. oktoobriks.

Lõike 3 kohaselt pole toetuse saajal § 6 lõike 1 punktides 1–2 nimetatud tegevuste puhul vajalik esitada § 15 lõikes 8 nimetatud parandatud taotlust juhul, kui see tegevus on ellu viidud enne PRIA poolt toetuse määramise otsuse tegemist või 15 tööpäeva jooksul arvates toetuse määramise otsuse ärakirja või väljavõtte saamisest. Sellisel juhul võib toetuse saaja esitada PRIA-le kohe maksetaotluse.

Lõige 4 sätestab, et juhul kui toetatava tegevuse elluviimise kulud erinevad taotluses näidatud kuludest, täpsustab taotleja taotluses esitatud andmeid ning esitab PRIA-le koos maksetaotlusega seletuskirja.

Lõikes 5 nähakse ette erandid juhuks, kui taotleja ei ole kavandatud tegevused maksetaotluse esitamise tähtajaks teostanud. Näiteks kui turu-uuring ei ole maksetaotluse esitamise tähtajaks täies mahus tehtud, esitab taotleja selle kohta asjakohased dokumendid kümne tööpäeva jooksul arvates nimetatud tegevuse lõplikust elluviimisest.

Lõikes 6 tuuakse ära alus, mille põhjal peetakse arvestust sõiduauto kasutamise kulude hüvitamise kohta.

Eelnõu § 19 sätestab toetuse maksmise ja toetuse maksmisest keeldumise alused.

Lõige 1 sätestab, et toetus makstakse välja üks kord aastas 45 tööpäeva jooksul arvates taotluse esitamise aasta 9. oktoobrist.

Lõikes 2 sätestatakse, millistel põhjustel jäetakse toetus välja maksmata.

Eelnõu §-s 20 sätestatakse toetuse väljamakse tegemine osaliselt tasutud kuludokumentide alusel.

Lõikes 1 on sätestatud, et toetatavate tegevuste elluviimist võib rahastada enne töö, teenuse või toote eest tasumist, kui toetuse saaja on piisavalt usaldusväärne ning tehtud töö või osutatud teenus on lõpetatud või toode on üle antud ning toetuse saaja on need vastu võtnud ja nende eest tasunud vähemalt omafinantseeringuga võrdse rahasumma. Tehtud töö või osutatud teenus § 20 kontekstis peab olema lõpetatud, sest toetuse saaja maksab selle elluviimiseks ainult omafinantseeringuga võrdse rahasumma, mistõttu tekitavad selle süsteemi puhul ka teatud riskid. Seetõttu maandatakse neid riske nõudega, mis ütleb, et toetuse saajal on võimalik tegevuse rahastamist taotleda §-s 20 sätestatud tingimustel, juhul kui tegevus on lõpetatud enne taotluse esitamise aasta 9. oktoobrit ehk viimasel maksetaotluse esitamise päeval.

Lõike 7 kohaselt on toetuse saaja piisavalt usaldusväärne, kui:

- 1) tal ei ole riikliku maksu võlga, mis ületab 100 eurot või on 100 eurot ületava riikliku maksu võla tasumine ajatatud ja maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksud tasutud ajakava kohaselt;
- 2) tema või tema üle valitsevat mõju omava isiku suhtes ei ole algatatud likvideerimis- ega pankrotimenetlust;
- 3) ta on varem riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisabi vahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tagasi maksnud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral on tagasimaksed tasutud ettenähtud tähtpäevaks ja summas;
- 4) ta on varem tegevuse elluviimise rahastamise otsuse alusel saadud raha kasutanud sihipäraselt ja tähtajal.

Omafinantseeringuga võrdne rahasumma on rahaline väärtus, mille toetuse saaja tasub isikule, kes osutas esitatud hinnapakkumuse alusel toetatava tegevuse elluviimiseks toetuse saajale teenust, tegi tööd või müüs toote. Omafinantseeringuga võrdse rahasumma hulka loetakse selle isiku, kellelt toetuse saaja tellis teenust või tööd või ostis toote, väljastatud arve-saatelehel või arve ära kirjal kajastatud kõik abikõlblikud kulud, mille summast on maha arvestatud tegevuse elluviimise rahastamise otsuse alusel toetuse saajale makstav summa (ehk enne toetatava tegevuse elluviimise rahastamise otsuse tegemist peab toetuse saajal olema arve-saatelehel või arve ära kirjal kajastatud abikõlblikest kuludest tasutud ainult see osa, mis jääb alles, kui arve-saatelehel või arve ära kirjal kajastatud abikõlblike kulude kogusummast on arvestatud maha toetusmäära alusel kuludokumentides kajastatud abikõlblike kulude põhjal arvutatud toetuse summa), ning kõik mitteabikõlblikud kulud, mis mingil mõjuval põhjusel on nimetatud arve-saatelehel või arve ära kirjal kajastatud. Näiteks kuulub arve-saatelehel või arve ära kirjal kajastatud mitteabikõlblike kulude (mis peavad toetuse saajal olema tasutud enne toetatava tegevuse elluviimise rahastamise otsuse tegemist) hulka toetatava tegevuse käibemaks, kui toetuse saajal on võimalik taotleda selle tagastamist käibemaksuseaduse alusel, ning ka muud mitteabikõlblikud kulud, mis on mingil põhjusel kuludokumentides kajastatud.

Eespool kirjeldatud viisil toetatava tegevuse elluviimise rahastamist sooviv toetuse saaja esitab PRIA-le maksetaotluse koos kulu- ja omafinantseeringuga võrdse rahasumma tasumist tõendavate dokumentidega.

PRIA teeb toetatava tegevuse elluviimise rahastamise otsuse pärast kulutuste abikõlblikkuse kontrollimist, arvestades seejuures toetuse saaja usaldusväärsust, ning kannab toetatava tegevuse elluviimise rahastamise otsuste alusel määratud raha toetuse saaja arvelduskontole. Toetuse saaja võib tegevuse elluviimise rahastamise otsuse alusel saadud raha kasutada üksnes selle isiku, kellelt toetuse saaja tellis teenust või tööd või ostis toote, väljastatud arve-saatelehel või arve ärakirjal märgitud toetatava tegevuse abikõlblike kulude eest tasumiseks. Toetuse saaja tasub pärast tegevuse elluviimise rahastamise otsuse alusel saadud raha laekumist viivitamata kuludokumentide alusel tasumata jäänud kogusumma isikule, kellelt ta tellis teenuse või töö või ostis toote. Tasumise tõendamiseks esitab toetuse saaja PRIA-le seitsme tööpäeva jooksul arvates tegevuse elluviimise rahastamise otsuse alusel saadud raha laekumisest maksetaotluse koos maksmist tõendavate dokumentidega.

PRIA kontrollib kuludokumentide nõuetekohasust 25 tööpäeva jooksul arvates nende dokumentide saamisest. Kui kontrolli tulemusel selgub, et toetuse saaja ei ole täitnud määruses sätestatud nõudeid või kui dokumendid ei ole nõuetekohased, maksab toetuse saaja tegevuse elluviimise rahastamise otsuse alusel saadud raha asjaomases ulatuses tagasi. Kui kuludokumentide alusel tasumata jäänud kogusumma tasumise ja PRIA-le nõutavate dokumentide esitamise tähtaegadest ei ole kinni peetud, siis on PRIA-l õigus edaspidi keelduda toetuse saaja toetatava tegevuse elluviimise rahastamisest enne töö, teenuse või toote eest tasumist või nõuda tegevuse elluviimise rahastamise otsuse alusel makstud raha tagasi. Samuti on PRIA-l õigus keelduda toetatava tegevuse elluviimise rahastamisest enne töö, teenuse või toote eest tasumist, kui esitatud kuludokumendid ei vasta nõuetele või ei ole piisavalt selged ja läbipaistvad.

Paragrahvis 20 kasutatakse terminit „toetuse saaja”, sest kuludokumentide esitamise ajaks on PRIA toetuse määramised otsused juba teinud.

Eelnõu § 21 sätestab viitega maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse §-le 42 toetuse tagasinõudmise alused ja korra.

Eelnõu § 22 sätestab põllumajandusministri 27. jaanuari 2015. a määruse nr 8 „Turuarendustoetus” kehtetuks tunnistamise määruse jõustumisel.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega. Eelnõus nimetatud Euroopa Liidu õigusaktidega saab tutvuda internetis Euroopa Liidu õigusaktide andmebaasis aadressil <http://europa.eu.int/eur-lex>.

Eelnõus sätestatud abikõlblikud kulud on kooskõlas komisjoni määrustega (EL) nr 1407/2013, (EL) nr 1408/2013 ja (EL) nr 702/2014. Määruse (EL) nr 702/2014 artikli 9 kohaselt esitab Põllumajandusministeerium Euroopa Komisjonile kokkuvõtliku teabe põllumajandustootjatele turuarendustoetuse andmise kohta.

4. Määruse mõjud

Määruse rakendamine võimaldab põllumajandustootjaid ning töötajaid ühendavatel mittetulundusühingutel ning Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse alusel ja korras tunnustatud tootjarühmadel taotleda riigiabi ja vähese tähtsusega abi ning põllumajanduslikku vähese tähtsusega abi, et suurendada teadlikkust põllumajandustoodete ja nendest töödeldud toodete omadustest, parandada nende turustusvõimalusi ja suurendada põllumajandustoodete tootmise ja töötlemise konkurentsivõimet.

Turuarendustoetus aitab kaasa põllumajandustoodete ja töödeldud põllumajandustoodete ekspordivõime parandamisele, võimaldades tutvustada põllumajandustooteid ja toidukaupu nii ühenduse siseturul kui ka kolmandates riikides. Samuti aitab turuarendustoetus kaasa tarbija teadlikkuse suurenemisele toodete toiteväärtuselistest eelistest ja soovitatavast kasutamisest, toidu kvaliteedist, toiduohutusest ning turul olemasolevatest kvaliteedisüsteemidest.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamiseks vajalikud vahendid on ette nähtud 2018. aasta riigieelarve seaduses.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse õigusaktide eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile. Eelnõu saadetakse arvamuse avaldamiseks PRIA-le.

Eelnõu väljatöötamise olid kaasatud nii PRIA kui ka sektori esindusorganisatsioonid (nt Eesti Toiduainetööstuse Liit, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, Eestimaa Talupidajate Keskliit).